Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA NĪLO JĒSKINENA [*NIILO JÄÄSKINEN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2012. gada 29. martā [1]

Lieta C-509/10

Josef Geistbeck,
Thomas Geistbeck
pret
Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

(Bundesgerichtshof (Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums — Regula (EK) Nr. 2100/94 — Kopienas augu šķirņu aizsardzības sistēma — Pienākums šādas [augu šķirņu] aizsardzības tiesību īpašniekam maksāt taisnīgu atlīdzību un atlīdzināt tam radušos zaudējumus — Taisnīgas atlīdzības noteikšanas kritēriji — Pārkāpums — Regula (EK) Nr. 1768/95 — Lauksaimnieku privilēģija — Kontroles un uzraudzības izmaksas

I – Ievads

1. *Bundesgerichtshof* [Federālās Augstākās tiesas] (Vācija) iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Regulas Nr. 2100/94 par Kopienas augu šķirņu aizsardzību [2] (turpmāk tekstā – "pamatregula") 14. un 94. panta, kā arī par Regulas (EK) Nr. 1768/95, ar ko īsteno noteikumus par izņēmumu lauksaimniecībā, kas paredzēts pamatregulas 14. panta 3. punktā [3], interpretāciju.

2. Strīds, kurš jāizskata iesniedzējtiesai, ir starp lauksaimniekiem *Josef* un *Thomas Geistbeck* (turpmāk tekstā – "*J. un T. Geistbeck*") un *Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH* (turpmāk tekstā – "*STV*"), kura pārstāv aizsargāto augu šķirņu *Kuras*, *Quarta*, *Solara*, *Marabel* un *Secura* īpašniekus. Šis strīds būtībā attiecas uz attiecību starp pamatregulas 14. pantā paredzēto izņēmumu – sauktu arī par "lauksaimnieku privilēģiju" – un taisnīgas atlīdzības aprēķinu pamatregulas 94. panta 1. punkta izpratnē, kas pienākas aizsargāto augu šķirņu īpašniekam pārkāpuma gadījumā.

3. Ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesai it īpaši tiek lūgts atbildēt uz jautājumu saistībā ar metodi, kura būtu jāpiemēro minētās taisnīgās atlīdzības aprēķināšanai, kas lauksaimniekam ir jāmaksā aizsargātās augu šķirnes īpašniekam situācijā, kad lauksaimnieks, kuram ir atļauja, atbilstoši lauksaimnieku privilēģijai audzē savā laukā ievāktu produktu, bet kurš nav deklarējis daļu šo jauno kultūraugu, pretēji pamatregulas 14. panta 3. punktā, ar ko ievieš minēto privilēģiju, lauksaimniekiem noteiktajiem pienākumiem.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — Padomes 1994. gada 27. jūlija regula (OV L 227, 1. lpp.).

3 — Komisijas 1995. gada 24. jūlija regula (OV L 173, 14. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar Komisijas 1998. gada 3. decembra Regulu (EK) Nr. 2605/98 (L 328, 6. lpp.).

4. Tiesai uzdotie jautājumi liek izvērtēt pretrunīgas intereses. Kā to norādīja ģenerāladvokāts *D. Ruiz-Jarabo Colomer*, ir jāatrod līdzsvars starp nepieciešamību palielināt lauksaimnieciskās darbības ražību un nodrošināt lauksaimniecisko ražošanu, kas ir kopējās lauksaimniecības politikas galvenais mērķis, no vienas puses, un nepieciešamību nodrošināt selekcionāru, kuri ir aktīvi rūpniecības politikas jomā, izpētē un attīstībā un kuri veic ieguldījumu, lai izveidotu piemērotu tiesisko regulējumu savas darbības Eiropas Savienībā veicināšanā, respektējot attiecīgā tiesiskā regulējuma mērķus, tiesības [4].

5. Šī lieta tātad dos iespēju Tiesai papildināt savu judikatūru lietā *Schulin* [5] un īpaši precizēt savu viedokli attiecībā uz taisnīgu atlīdzību prettiesiskas augu šķirnes izmantošanas gadījumā, kā arī atbildēt uz jautājumu par nepieciešamo līdzsvaru starp Kopienas augu šķirņu aizsardzību regulējošajos tiesību aktos paredzētajām interesēm.

II – Atbilstošās tiesību normas

A – *Pamatregula*

6. No pamatregulas [6] preambulas piektā apsvēruma izriet, ka jaunu šķirņu audzēšanas un attīstības veicināšanai salīdzinājumā ar pašreizējo stāvokli vajadzētu uzlabot visu augu selekcionāru aizsardzību.

7. Atbilstoši šīs regulas preambulas septiņpadsmitajam apsvērumam Kopienas augu šķirņu aizsardzības izmantošanai jābūt pakļautai ierobežojumiem, kas izklāstīti sabiedrības interesēs pieņemtajos noteikumos.

8. Šajā ziņā minētās regulas preambulas astoņpadsmitajā apsvērumā paredzēts, ka iepriekšējā apsvērumā minētās sabiedrības intereses ietver lauksaimniecības produkcijas aizsardzību un ka šajā ziņā lauksaimniekiem ir vajadzīga atļauja, lai izmantotu ievāktos produktus pavairošanai saskaņā ar zināmiem nosacījumiem.

9. Saskaņā ar pamatregulas 11. panta 1. punktu tiesības uz Kopienas augu šķirņu aizsardzību ir selekcionāram, t.i., "personai, kas selekcionējusi vai atklājusi un attīstījusi attiecīgo šķirni, vai viņas tiesību pārņēmējam".

10. Pamatregulas 13. pantā ar virsrakstu "Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašnieka tiesības un aizliegtās darbības" ir paredzēts:

"1. Kopienas augu šķirņu aizsardzības nolūks ir panākt, ka Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašnieks vai īpašnieki, kas šeit turpmāk saukti par "īpašnieku", ir tiesīgi veikt darbības, kas izklāstītas 2. punktā.

2. Neierobežojot 15. un 16. pantu, attiecībā uz šķirnes komponentiem vai no aizsargātās augu šķirnes ievākto materiālu, šeit turpmāk abi saukti "materiāls", vajadzīga īpašnieka atļauja šādām darbībām:

a) audzēšanai vai atjaunošanai (pavairošanai);

[..]

4 — Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta *D. Ruiz-Jarabo Colomer* apvienotajās lietās no C-7/05 līdz C-9/05 *Deppe* u.c. ([Tiesas] 2006. gada 8. jūnija spriedums, Krājums, I-5045. lpp.) sniegto secinājumu 22. un 23. punktu.

5 — [Tiesas] 2003. gada 10. aprīļa spriedums lietā C-305/00 (*Recueil*, I-3525. lpp.). Skat. arī [Tiesas] 2004. gada 11. marta spriedumu lietā C-182/01 *Jäger* (*Recueil*, I-2263. lpp.), 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-336/02 *Brangewitz* (Krājums, I-9801. lpp.), iepriekš minēto spriedumu lietā *Deppe* u.c., kā arī 2011. gada 20. oktobra spriedumu lietā C-140/10 *Greenstar-Kanzi Europe* (Krājums, I-10075. lpp.).

6 — Starptautiskā mērogā uz augu šķirņu aizsardzību attiecas konvencija, kas ietilpst Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas darbības jomā, proti, Starptautiskā jaunu augu šķirņu aizsardzības konvencija. Eiropas Kopiena šai konvencijai pievienojās 2005. gadā (Padomes 2005. gada 30. maija Lēmums 2005/523/EK, ar ko apstiprina Eiropas Kopienas pievienošanos Starptautiskajai konvencijai par jaunu augu šķirņu aizsardzību, kas pārskatīta Ženēvā 1991. gada 19. martā (OV L 192, 63. lpp)). Šīs konvencijas normas ir ļoti ietekmējušas Savienības tiesisko regulējumu.

Īpašnieks var dot atļauju, ievērojot nosacījumus un ierobežojumus."

11. Lauksaimnieku privilēģija ir paredzēta pamatregulas 14. pantā un tā ir formulēta šādi:

"1. Neatkarīgi no 13. panta 2. punkta un lauksaimniecības produkcijas aizsardzības nolūkā lauksaimnieki pavairošanai laukā paši savā īpašumā drīkst lietot ievākto produktu, ko viņi ieguvuši, savā saimniecībā stādot tās šķirnes pavairojamo materiālu, kura nav šķirnes hibrīds vai sintētiska šķirne, uz ko attiecas Kopienas augu šķirņu aizsardzība.

[..]

3. Nosacījumus 1. punktā paredzētās atkāpes īstenošanai un selekcionāra un lauksaimnieka likumīgo interešu aizstāvībai [..] nosaka [..], pamatojoties uz šādiem kritērijiem:

[..]

— sīkzemniekiem nav jāmaksā nekāda atlīdzība īpašniekam [..];

– [..];

— citiem lauksaimniekiem jāmaksā īpašniekam taisnīga atlīdzība, kas ir ievērojami zemāka nekā summa, ko iekasē par tās pašas šķirnes pavairojamā materiāla licencētu ražošanu [audzēšanu] tādā pašā platībā [reģionā] [..];

— par uzraudzību atbilstībai šā panta noteikumiem vai tiem noteikumiem, kas pieņemti, ievērojot šo pantu, atbild vienīgi īpašnieki [..];

— lauksaimnieki vai pārstrādātāji sniedz īpašniekiem pēc viņu pieprasījuma attiecīgu informāciju [..]."

12. Pamatregulas 94. pantā ar nosaukumu "Pārkāpums" ir noteikts:

"1. [Personu, kas]:

a) nebūdam[a] tiesīg[a] to darīt, vei[c] vienu [kādu] no 13. panta 2. punktā izklāstītajām darbībām attiecībā uz šķirni, kam ir piešķirta Kopienas augu šķirņu aizsardzība,

[..]

īpašnieks [..] var iesūdzēt tiesā, lai [tā] novērstu šādu pārkāpumu vai samaksātu saprātīgu kompensāciju [taisnīgu atlīdzību], vai veiktu kā vienu, tā otru.

2. Lai kurš [Ja kāds] tā rīko[jas] apzināti vai nolaidības dēļ, viņš turklāt atlīdzina īpašniekam jebkādus papildu zaudējumus, kas radušies no attiecīgās darbības. Nenozīmīgas nolaidības gadījumā šīs prasības var samazināt atbilstīgi šādas nenozīmīgas nolaidības pakāpei, tomēr ne tādā mērā, lai tās būtu mazākas nekā labums, ko tādējādi ieguvusi persona, kura izdarījusi attiecīgo pārkāpumu."

B – *Īstenošanas regula*

13. Saskaņā ar īstenošanas regulas 3. panta 2. punktu uz pamatregulas 14. pantā paredzētajām īpašnieka tiesībām un pienākumiem "var atsaukties individuāli īpašnieki, vairāki īpašnieki kopā vai īpašnieku organizācija, kas ir nodibināta Kopienā attiecīgi Kopienas, valsts, reģionālā vai vietējā līmenī".

14. Īstenošanas regulas 5. pantā ar virsrakstu "Atlīdzības apjoms" ir noteikts:

"1. Taisnīgas atlīdzības apjomi, kas jāmaksā īpašniekam saskaņā ar pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturto ievilkumu, var būt līguma priekšmets līgumā starp īpašnieku un attiecīgo lauksaimnieku.

2. Ja šāds līgums nav noslēgts vai nav piemērojams, atlīdzības apjomi ir ievērojami zemāki par to, ko iekasē par tās pašas šķirnes viszemākās oficiāli sertificētās kategorijas pavairojamā materiāla licencētu audzēšanu tādā pašā platībā [reģionā].

[..]

5. Ja 2. punktā minētajā gadījumā līgums, kā tas minēts 4. punktā, nav piemērojams, tad maksājamā atlīdzība ir 50 % no summām, ko iekasē par pavairojamā materiāla licencētu audzēšanu tādā pašā [reģionā], kā norādīts 2. punktā.

[..]."

15. Šīs regulas 8. pantā ar virsrakstu "Lauksaimnieka sniegtā informācija" ir noteikts:

"1. Sīki detalizēta informācija, ko lauksaimnieks sniedz īpašniekam, ievērojot pamatregulas 14. panta 3. punkta sesto ievilkumu, var būt līguma priekšmets līgumā starp īpašnieku un attiecīgo lauksaimnieku.

2. Ja šāds līgums nav noslēgts vai nav piemērojams, lauksaimniekam – neskarot prasības, kas Kopienas tiesību aktos vai dalībvalstu likumos un citos normatīvos aktos izvirzītas attiecībā uz informāciju – pēc īpašnieka pieprasījuma ir jāsniedz īpašniekam pārskats par būtisko informāciju. Šādu informāciju uzskata par būtisku:

[..]

b) fakts, vai lauksaimnieks ir izmantojis vienas vai vairāku šķirņu ievāktos produktus, kas pieder īpašniekam, lai audzētu tos savas saimniecības laukā vai laukos;

c) ja lauksaimnieks tos ir izmantojis, tad no attiecīgās šķirnes vai šķirņu ievāktā produkta apjoms, ko lauksaimnieks izmantojis saskaņā ar pamatregulas 14. panta 1. punktu;

[..]."

16. Minētās regulas 14. panta, kurš regulē īpašnieka veikto uzraudzību pār pamatregulas 14. panta ievērošanu, 1. punktā ir noteikts:

"[..] lauksaimnieks pēc īpašnieka pieprasījuma:

a) sniedz pierādījumus, kas pamato informāciju, ko viņš sniedzis saskaņā ar 8. pantu, pievienojot tiem tādus pieejamus dokumentus kā faktūrrēķinus, izmantojot etiķetes vai jebkādu citu atbilstošu apstiprinājumu [..]

[..]."

17. Īstenošanas regulas 16. panta 1. punktā ir noteikts:

"Uzraudzību veic īpašnieks. Viņš var veikt atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu lauksaimnieku un apstrādātāju organizāciju, kooperatīvu vai citu ar lauksaimniecību saistītu aprindu palīdzību."

18. Īstenošanas regulas 17. pantā ar virsrakstu "Pārkāpums" ir paredzēts:

"Īpašnieks var atsaukties uz tiesībām, ko dod Kopienas augu šķirņu aizsardzība, attiecībā pret personu, kas apstrīd jebkuru no nosacījumiem vai ierobežojumiem, kas saistīti ar izņēmumu, kā paredzēts pamatregulas 14. pantā, kas precizēts šajā regulā."

III – Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedībā Tiesā

19. Starp 2001. un 2004. gadu, ievērojot pamatregulas 14. pantā paredzēto izņēmumu, *J.* un *T. Geistbeck* pēc tam, kad viņi bija informējuši *STV*, uzsāka ar Savienības tiesībām aizsargātu šķirņu *Kuras*, *Quarta*, *Solara* un *Marabel*, kā arī ar Vācijas tiesībām aizsargātās šķirnes *Secura* audzēšanu.

20. Tomēr *STV* pārbaudē konstatēja, ka audzētie apjomi dažos gadījumos vairāk nekā trīs reizes pārsniedz deklarēto apjomu. Pamatodamās uz to summu, kas vispārējos apstākļos būtu bijusi maksājama par pavairošanas materiāla audzēšanas licences izsniegšanu, *STV* aprēķināja, ka daudzuma starpības dēļ maksājamā zaudējumu atlīdzība ir EUR 4576,15. *J.* un *T. Geistbeck* ir samaksājuši tikai pusi no šīs summas. Šī pēdējā summa atbilda maksājumam, kurš būtu bijis jāmaksā atbilstoši pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtajam ievilkumam ievāktā produkta atļautas audzēšanas gadījumā lauksaimnieku privilēģijas ietvaros.

21. Līdz ar to *STV* cēla prasību pret *J.* un *T. Geistbeck* par aizsargāto augu šķirņu nepilnīgi deklarētu audzēšanu un pieprasīja atlikušās summas EUR 2288 apmērā samaksu, kā arī pirms tiesvedības radušos izdevumu EUR 141,05 apmērā samaksu. Šī *STV* prasība tika apmierināta gan pirmajā instancē, gan apelācijas tiesā. *J.* un *T. Geistbeck* iesniedza kasācijas sūdzību *Bundesgerichtshof* par šo pēdējo spriedumu.

22. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa it īpaši jautā, kā būtu aprēķināma taisnīgā atlīdzība, kas atbilstoši pamatregulas 94. panta 1. punktam ir maksājama minētajā regulā noteikto aizsargāto tiesību īpašniekam. Šajā ziņā tā, pamatojoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulin*, uzskata, ka lauksaimnieks, kurš nav pienācīgi izpildījis pamatregulas 14. panta 3. punkta sestajā ievilkumā paredzēto informācijas aizsargātās augu šķirnes īpašniekam sniegšanas pienākumu, nevar gūt labumu no šīs regulas 14. panta 1. punktā paredzētās privilēģijas un viņa darbība ir kvalificējama kā pārkāpums minētās regulas 94. panta izpratnē, kā arī tam ir jāmaksā taisnīga atlīdzība.

23. Tomēr iesniedzējtiesa pauž šaubas par šīs atlīdzības aprēķina nosacījumiem. No vienas puses, pēc tās domām, būtu iespējams aprēķinā pamatoties uz vidējo nodevu, ko iekasē par atbilstošā daudzuma aizsargātās augu šķirnes pavairojamā materiāla licencētu audzēšanu tādā pašā reģionā (turpmāk tekstā – "nodeva par licencētu audzēšanu"). No otras puses, šī atlīdzība varētu tikt aprēķināta, pamatojoties uz maksājumu atļautas audzēšanas savā saimniecībā gadījumā atbilstoši pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtajam ievilkumam, lasot to kopā ar īstenošanas regulas 5. panta 5. punktu (turpmāk tekstā – "nodeva par atļautu audzēšanu").

24. Ņemot vērā pirmo hipotēzi, lauksaimniekam ir jāmaksā nodeva par licencētu audzēšanu ar tādiem pašiem nosacījumiem un tarifiem kā trešajām personām. Saskaņā ar otro hipotēzi uz viņu varētu attiekties privileģētais tarifs, kurš ir paredzēts tikai lauksaimniekiem, proti, nodeva par atļautu audzēšanu, kura atbilst 50 % no nodevas par pavairošanas materiāla licencētu audzēšanu, ja vien šī atlīdzība nav noteikta līgumā starp attiecīgo īpašnieku un lauksaimnieku.

25. Šajos apstākļos ar 2010. gada 30. septembra lēmumu, kas Tiesas kancelejā reģistrēts 2010. gada 26. oktobrī, *Bundesgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai taisnīgā atlīdzība, kas lauksaimniekam saskaņā ar pamatregulas 94. panta 1. punktu ir jāmaksā Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašniekam par aizsargātas augu šķirnes pavairošanas materiāla, kas iegūts, to audzējot savā saimniecībā, izmantošanu, neizpildot pamatregulas 14. panta 3. punktā un īstenošanas regulas 8. pantā paredzētos pienākumus, ir jāaprēķina, pamatojoties uz vidējo nodevu, kas tiek iekasēta par attiecīgā aizsargāto augu šķirņu pavairošanas materiāla daudzuma licencētu audzēšanu tajā pašā reģionā, vai par pamatu ir jāņem (zemāka) atlīdzība, kas saskaņā ar pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturto ievilkumu un īstenošanas regulas 5. pantu būtu maksājama atļautas audzēšanas savā saimniecībā gadījumā?

2) Ja par pamatu ir jāņem tikai atļautas audzēšanas savā saimniecībā gadījumā maksājamā atlīdzība, vai šāda veida situācijā un neraugoties uz to, ka lauksaimnieks tikai vienreiz paša vainas dēļ ir izdarījis pārkāpumu, augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašnieks var aprēķināt vienreiz maksājamo atlīdzības summu par zaudējumiem, kas ir atlīdzināmi, piemērojot pamatregulas 94. panta 2. punktu, pamatojoties uz nodevu par pavairošanas materiālu audzēšanas licences saņemšanu?

3) Vai taisnīgas atlīdzības, kas maksājama saskaņā ar pamatregulas 94. panta 1. punktu, vai zaudējumu atlīdzības, kas maksājama, piemērojot minētās regulas 94. panta 2. punktu, aprēķinā var ņemt vērā vai ir jāņem vērā īpaši būtiskas tās kontroles organizācijas izmaksas, kura aizsargā liela augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašnieku skaita tiesības, tādējādi piešķirot kompensāciju, kas sasniedz parasti, savstarpēji vienojoties, noteiktās kompensācijas vai maksājuma atbilstoši pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtajam ievilkumam divkāršu apmēru?"

26. Rakstveida apsvērumus iesniedza dalībnieki pamatlietā, kā arī Grieķijas valdība, Spānijas valdība un Eiropas Komisija. Dalībnieki pamatlietā, kā arī Grieķijas valdība un Komisija piedalījās 2012. gada 18. janvāra tiesas sēdē.

IV – Analīze

A – *Ievads*

27. Lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, es izdarīšu dažus ievada apsvērumus, pirmkārt, par izskatāmajā lietā izmantotā pavairošanas materiāla kvalitāti, kas ir *J.* un *T. Geistbeck* uzdotais jautājums, kā arī, otrkārt, par lauksaimnieku privilēģijas apjomu.

28. Turpinājumā es izskatīšu jautājumu par piemēroto metodi taisnīgas atlīdzības pamatregulas 94. panta 1. punkta izpratnē Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašniekam aprēķinam. Visbeidzot es izanalizēšu jautājumu, vai minētās atlīdzības aprēķinā vai zaudējumu atlīdzībā šīs regulas 94. panta 2. punkta izpratnē var ņemt vērā kontroles iestādei, kāda tā ir pamatlietā, radušās izmaksas[7].

7 — Es vēlos precizēt, ka ir jāvadās no hipotēzes, saskaņā ar kuru īpašnieki vispārēji nodevā par licencētu audzēšanu iekļauj ikdienišķos kontroles un uzraudzības savu tiesību aizsardzībai izdevumus.

1) Par aizsargātā pavairošanas materiāla kvalitāti

29. Pēc *J.* un *T. Geistbeck* domām, attiecīgajam pavairošanas materiālam vairāk neesot pamatregulas 13. panta 2. punktā norādītā kvalitāte un tas vairs neesot piemērots licencētai tirdzniecībai. Viņi tādējādi norāda, ka ražas materiāla zemāka kvalitāte nav atbilstoša, lai aizsargāto augu šķirņu īpašnieks varētu pieprasīt pilnu nodevas par licencētu audzēšanu samaksu.

30. Es uzskatu, ka no intelektuālā īpašuma viedokļa aizsargātā materiāla lietošanai nav nekādas ietekmes uz materiāla – aizsargāto tiesību priekšmeta – identitātes aizsardzību, kādas ir augu šķirnes pamatlietā. Intelektuālā īpašuma tiesības nezūd to lietošanas dēļ.

31. Turklāt, lai lauksaimniecības darbība varētu tikt iekļauta pamatregulas 14. pantā paredzētās lauksaimnieku privilēģijas piemērošanas jomā, ievāktajam materiālam ir jāatbilst aizsargātās augu šķirnes pazīmēm [8]. Lauksaimnieks tādējādi audzē un pavairo augus, kas atbilst konkrētās augu šķirnes nepieciešamajām pazīmēm.

2) Par lauksaimnieku privilēģijas apjomu

32. Vispirms ir jāuzsver, ka saskaņā ar pamatregulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunktu aizsargātās augu šķirnes ievāktā materiāla pavairošanai būtībā ir vajadzīga īpašnieka atļauja.

33. Tomēr pamatregulas 14. panta 1. punktā ir paredzēts izņēmums šim principam. Šī izņēmuma mērķis ir aizsargāt lauksaimniecības ražošanu. Šī panta izpratnē lauksaimnieki pavairošanai laukā paši savā uzņēmumā drīkst lietot ievākto produktu, ko viņi ieguvuši, audzējot aizsargātās šķirnes pavairojamo materiālu, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šī panta 3. punktā noteiktie kritēriji.

34. Šī privilēģija tātad nav piemērojama, ja lauksaimnieks neievēro pamatregulas 14. panta 3. punktā noteiktos un īstenošanas regulā precizētos pienākumus.

35. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Schulin* Tiesa jau īsi analizēja lauksaimnieka tiesības atsaukties uz minēto izņēmumu. Pēc Tiesas domām, lauksaimnieks, kurš nesamaksā īpašniekam taisnīgu atlīdzību, kamēr tas lieto ievākto produktu, kas iegūts, stādot aizsargātās augu šķirnes pavairojamo materiālu, nevar atsaukties uz pamatregulas 14. panta 1. punktu un tādējādi tas ir jāuzskata par tādu, kurš bez atļaujas izdarījis vienu no šīs regulas 13. panta 2. punktā minētajām darbībām. Līdz ar to no šīs pašas regulas 94. panta izriet, ka īpašnieks šo lauksaimnieku var iesūdzēt tiesā, lai tas novērstu šādu pārkāpumu vai samaksātu taisnīgu atlīdzību, vai izdarītu kā vienu, tā otru. Ja runa ir par apzinātu rīcību vai nolaidību, lauksaimnieks turklāt atlīdzina īpašniekam radušos papildu zaudējumus [9].

36. Manuprāt, tāpat tas ir arī tad, ja lauksaimnieks nav izpildījis tam pamatregulas 14. panta 3. punkta sestajā ievilkumā paredzēto informēšanas pienākumu, jo iepriekš minētajā spriedumā lietā *Schulin* paredzētā taisnīgas atlīdzības samaksa tāpat kā informācijas sniegšana ir minēta šajā pantā, kurā ir uzskaitīti kritēriji minētās regulas 14. panta 1. punktā izņēmuma piemērošanai.

37. Tāpat arī, kā to uzsver Komisija savos apsvērumos, kad lauksaimnieks attiecīgi neinformē īpašnieku atbilstoši pamatregulas 14. panta 3. punkta sestajam ievilkumam, lasot to kopā ar īstenošanas regulas 8. pantu, kad tas vairs nemaksā taisnīgo atlīdzību par šo produkcijas daļu, pamatregulas 14. panta 1. punkta izņēmums vairs nevar tikt piemērots.

8 — Saistībā ar Eiropas lauksaimniecībā kultivētajām augu šķirnēm skat. ģenerāladvokātes *J. Kokott* secinājumus Tiesas izskatāmajā lietā C-59/11 *Association Kokopelli*.

9 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Schulin* (71. punkts).

38. Ja netiek ievēroti šie pamatregulas 14. panta 3. punktā minētie atļautās audzēšanas kritēriji, arī pamatregulas 14. panta 1. punktā paredzētais izņēmums vairs nav piemērojams. Līdz ar to, ja audzēšanas laikā netiek ievēroti šī panta 3. punktā paredzētie kritēriji, minētā audzēšana ir uzskatāma par pamatregulas 13. panta 2. punktā paredzēto īpašnieku tiesību pārkāpumu.

B – *Par pamatregulas 94. panta 1. punktā paredzētās taisnīgās atlīdzības aprēķinu*

39. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka augu šķirņu aizsardzības tiesību pārkāpuma dēļ *STV* saskaņā ar pamatregulas 94. panta 1. punktu var prasīt taisnīgas atlīdzības samaksu. Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka tas, ka *J.* un *T. Geistbeck* nav izpildījuši savu informēšanas pienākumu, ir noticis viņu vainas dēļ, no kā izriet, ka *STV*, piemērojot šīs pašas regulas 94. panta 2. pantu, var arī prasīt atlīdzināt radušos zaudējumus.

40. Es sākotnēji vēlos norādīt, ka pamatregulas 94. panta analīze ir jāsāk ar pieņēmumu, ka mērķis, kurš pamato šo pantu, ir pilnīga atlīdzība, kas pamatota ar *restitutio in integrum* principu [10]. Citiem vārdiem, atlīdzības, kas jāmaksā augu šķirņu aizsardzības tiesību pārkāpuma gadījumā, mērķis ir atjaunot šo tiesību īpašnieka stāvokli, kurā tas bija pirms pārkāpuma izdarīšanas. Šī principa piemērošana izskatāmajā lietā rada grūtības, jo minētā situācija var tikt atjaunota vai nu atsaucoties uz atļautu audzēšanu, vai arī ņemot vērā licencētas materiāla pavairošanas dēļ saņemto summu.

1) Par ar pamatregulas 14. un 94. pantu ieviesto kārtību

41. Saistībā ar pamatregulas 94. panta 1. punktā noteiktās taisnīgās atlīdzības aprēķinu iesniedzējtiesa norāda uz divām minētās atlīdzības iespējamām aprēķina metodēm, proti, to, kas pamatota uz nodevu par licencētu audzēšanu, un to, kas pamatota uz nodevu par atļautu audzēšanu.

42. Es secinu, ka pamatregulas 94. panta formulējums nenorāda uz iespēju ņemt vērā nodevas par atļautu audzēšanu apmēru pamatregulas 14. panta 3. panta ceturtā ievilkuma izpratnē šīs taisnīgās atlīdzības aprēķinā minētās tiesību normas izpratnē.

43. Es vēlos arī norādīt, ka noteiktas lingvistiskās versijas (it īpaši spāņu, dāņu, vācu, angļu, itāliešu un somu valodas versijas) pamatregulas 94. panta 1. punktā [11] un 14. panta 3. punkta ceturtajā ievilkumā [12] lieto dažādus jēdzienus, turpretim franču valodas versijā abās tiesību normās tiek lietots tas pats jēdziens, proti, "taisnīga atlīdzība". Tomēr, nespējot izdarīt secinājumus par šīm lingvistiskajām atšķirībām, šīs tiesību normas ir jāizvērtē to attiecīgajā kontekstā, it īpaši ņemot vērā to mērķus.

44. Vispirms es vēlos atgādināt, ka pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtā ievilkumā paredzētā taisnīgā atlīdzība ir iekļauta tiesību normā ar izņēmuma raksturu. Šajā kontekstā Tiesa spriedumā lietā *Schulin* jau norādīja, ka atbilstoši pamatregulas preambulas septiņpadsmitajam un astoņpadsmitajam apsvērumam minētās regulas 14. pantā ietvertie noteikumi, kas pieņemti sabiedrības interesēs saglabāt lauksaimniecības ražošanu, ir izņēmums noteikumam, ka aizsargātās šķirnes ievāktā materiāla pavairošanai ir nepieciešama īpašnieka atļauja [13].

10 — Šajā ziņā skat. E. Bonadio, "Remedies and sanctions for the infringement of intellectual property rights under EC law", *European Intellectual Property Review*, 2008, Nr. 8, 30. sēj., 324. lpp.

11 — Šo versiju formulējums attiecīgi ir šāds: "indemnización razonable", "rimelig vederlag", "angemessenen Vergütung", "reasonable compensation", "equa compensazione" un "kohtuullinen korvaus".

12 — Šīs versijas attiecīgi norāda uz šādiem jēdzieniem: "remuneración justa", "rimelig godtgoerelse", "angemessene Entschädigung", "equitable remuneration", "equa remunerazione" un "kohtuullinen palkkio".

13 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Schulin* (47. punkts).

45. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Brangewitz* Tiesa tāpat arī secināja, ka no lauksaimnieku tiesībām bez iepriekšējas īpašnieka atļaujas audzēt ievākto produktu, ko tie ieguvuši, stādot tādas šķirnes pavairojamo materiālu, uz kuru attiecas lauksaimnieku priekšrocība, izriet pienākums pēc attiecīgā īpašnieka pieprasījuma sniegt būtisku informāciju un, izņemot sīkzemniekus, maksāt tam taisnīgu atlīdzību [14].

46. Joprojām, kā to uzskata Tiesa, pamatregulas 14. pantā tādējādi ir nodrošināts līdzsvars starp augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašnieka interesēm, no vienas puses, un lauksaimnieku interesēm, no otras puses. Lauksaimnieku privilēģija, proti [ievāktā produkta] audzēšana bez iepriekšējas atļaujas kontekstā ar pienākumu informēt un maksāt taisnīgu atlīdzību, tādējādi ļauj saglabāt savstarpējās lauksaimnieku un īpašnieku tiesiskās intereses to tiešajās attiecībās [15].

47. Tādējādi pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtajā ievilkumā paredzēto jēdzienu "taisnīga atlīdzība" ir būtiski interpretēt šauri un tā īpašajā kontekstā kā minētajā pantā paredzētās izņēmuma kārtības neatņemamu sastāvdaļu.

48. Turpinājumā – taisnīga atlīdzība, uz kuru ir atsauce pamatregulas 94. panta 1. punktā, tāpat kā šīs regulas 14. panta 3. punkta ceturtajā ievilkumā paredzētā atlīdzība ir jāinterpretē, ņemot vērā minētās regulas kontekstu un mērķi.

49. Vispārīgi, kā arī tas izriet no pamatregulas preambulas piektā apsvēruma, tās vispārējais mērķis ir uzlabot visu augu selekcionāru aizsardzību [16]. Saistībā ar pamatregulā paredzēto mērķi aizsargāt augu selekcionārus es uzskatu, ka minētās regulas 94. panta 1. punktā tiek ļauts īpašniekam nodrošināt savu aizsardzību attiecībā uz jebkuru personu, kura bez iepriekšējas atļaujas veic vienu no pamatregulas 13. panta 2. punktā minētajām darbībām [17].

2) Par uz nodevu par licencētu audzēšanu balstītu aprēķina metodi

50. Lai nodrošinātu minēto aizsargāto augu šķirņu īpašnieku aizsardzību un atjaunotu to agrāku situāciju pirms to tiesību pārkāpšanas, taisnīgā atlīdzība pamatregulas 94. panta 1. punkta izpratnē ir jāaprēķina, pamatojoties uz nodevu par licencētu audzēšanu.

51. Šī tiesību norma tāpat ir piemērojama, kad persona, kura izdarījusi pārkāpumu, nav rīkojusies ne apzināti, ne nolaidīgi [18]. Tā tiecas nodrošināt, lai īpašnieks saņemtu taisnīgu atlīdzību, kas, manuprāt, nevar būt zemāka kā kompensācija, kuru minētais īpašnieks varēja pieprasīt, pamatojoties uz pavairošanas materiāla licencētu ražošanu [audzēšanu] pamatregulas 13. panta izpratnē.

52. Pamatojoties uz minētās regulas 14. pantā paredzētās kārtības izņēmuma raksturu, es uzskatu, ka lauksaimnieks, kurš neievēro pamatregulas 14. panta 3. punktā uzskaitītos nosacījumus, kas ir pamats šī paša panta 1. punktā paredzētā izņēmuma piemērošanai, ir jāpielīdzina ikvienai trešajai personai, kura iegādājas aizsargāto augu šķirni tirgū, maksājot nodevu par licencētu audzēšanu. Līdz ar to lauksaimnieks, kurš neievēro savus no pamatregulas 14. panta 3. punkta izrietošos pienākumus, nevar atsaukties uz minētajā pantā paredzēto izņēmumu.

14 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Brangewitz* (43. punkts).

15 — Šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Brangewitz* (43. punkts) un pēc analoģijas 2003. gada 6. februāra spriedumu lietā C-245/00 *SENA* (*Recueil*, I-1251. lpp., 36. punkts).

16 — Šajā ziņā skat. arī ģenerāladvokāta *D. Ruiz-Jarabo Colomer* secinājumu lietā, kurā tika pieņemts iepriekš minētais spriedums *Jäger*, 40. punktu. Šajā kontekstā viņš norādīja, ka pamatregulas mērķis nav reglamentēt kādu lauksaimniecības audzēšanas sektoru, bet gan izveidot kārtību Kopienas augu šķirņu aizsardzībai.

17 — Es vēlos arī norādīt, ka šī kārtība veido patstāvīgu un atšķirīgu kompensācijas sistēmu, kuras mērķis ir nodrošināt pamatregulas lietderīgu iedarbību.

18 — Attiecībā uz pamatregulas 94. panta 1. punktā paredzētās taisnīgās atlīdzības objektīvo raksturu skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Greenstar-Kanzi* (48. punkts).

53. Šis secinājums tostarp ir apstiprināts īstenošanas regulas 17. pantā, atbilstoši kuram īpašnieks var atsaukties uz Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesībām pret personu, kura pārkāpusi vienu no pamatregulas 14. pantā paredzētajiem nosacījumiem vai ierobežojumiem.

54. Turklāt, manuprāt, būtu lietderīgi norādīt, ka, ja būtu izraudzīta citāda pieeja, lauksaimnieki nebūtu motivēti ievērot pienākumu informēt īpašnieku, jo pienākumu, kuri dod tiesības uz minēto izņēmumu, neievērošana faktiski neradītu nekādas preventīvas ekonomiskas sekas.

55. No šī viedokļa, kā tas arī izriet no iesniedzējtiesas lēmuma, īpašnieka tiesību uz atlīdzību griestu noteikšanas tādā apmērā, kas atbilst nodevai par atļautu audzēšanu, sekas būtu netaisnīgi radīt priekšrocības lauksaimniekiem, kuri neievēro pamatregulas 14. panta 3. punktā noteiktos pienākumus.

56. Šajā sistēmā, kuras vispārējais mērķis ir garantēt augstu augu šķirņu aizsardzības pakāpi, ar šādu mērķi nav savienojams tas, ka lauksaimnieks neatkarīgi no tā, vai viņš ievēro savu informēšanas pienākumu vai nē, būtu spiests maksāt tikai nodevu par atļautu audzēšanu, kuras apmērs, ievērojot piemērojamos tiesību aktus, ir ievērojami zemāks nekā nodeva par licencētu audzēšanu.

57. Šajā ziņā es piebildīšu, ka, pat ja pienākums maksāt taisnīgu atlīdzību pamatregulas 94. panta 1. punkta izpratnē, kas aprēķināta, pamatojoties uz nodevu par licencētu audzēšanu, veido lielāku kompensāciju nekā tā, kas ir paredzēta par atļautu audzēšanu pamatregulas 14. panta izpratnē, tomēr runa nav par zaudējumu atlīdzību, lai sodītu (*punitive damages*), kas ietver arī sankcijas elementu [19]. Taču runa ir par metodi, kas prettiesiskas audzēšanas gadījumā ļauj piespiest atlīdzināt licencēta pavairošanas materiāla izmaksas, kam tādējādi ir preventīva funkcija.

58. Secinot es vēlos atzīt, ka pamatregulas 94. panta 1. punktā paredzētās taisnīgās atlīdzības apmēra noteikšanai tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, ir jāpamatojas uz nodevu par licencētu audzēšanu. Patiesībā jebkura cita interpretācija nevarēs nodrošināt ne minētās regulas mērķi, ne tās lietderīgu iedarbību.

59. Tomēr, ja Tiesa nepiekristu manam viedoklim attiecībā uz nepieciešamību pamatregulas 94. panta 1. punktā paredzētās taisnīgās atlīdzības apmēra noteikšanā pamatoties uz nodevu par licencētu audzēšanu, es vēlos norādīt arī uz dažiem apsvērumiem attiecībā uz citu aprēķina metodi, kas ir pamatota uz nodevu par atļautu audzēšanu, uz kuru arī norāda iesniedzējtiesa.

3) Par iesniedzējtiesas norādīto alternatīvo aprēķina metodi

60. Es vispirms vēlos norādīt, ka, ja taisnīga atlīdzība, kura lauksaimniekam pārkāpuma gadījumā ir jāmaksā īpašniekam atbilstoši pamatregulas 94. panta 1. punktam, tiktu aprēķināta, pamatojoties uz nodevu par atļautu audzēšanu, minētā atlīdzība būtu acīmredzami zemāka nekā tā summa, kura ir jāmaksā trešajām personām par pavairošanas materiāla licencētu audzēšanu.

61. Es vēlos uzsvērt, ka no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *J.* un *T. Geistbeck* darbībās izpaužas viņu vaina, tādēļ *STV* var atbilstoši pamatregulas 94. panta 2. punktam prasīt arī zaudējumu atlīdzību [20].

19 — Skat. arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 45. lpp.), izskatāmajā lietā nav piemērojama, preambulas 26. apsvērumu.

20 — Attiecībā uz īpašnieka zaudējumu atlīdzības iespējamajām aprēķina metodēm un ar to saistītajām problēmām skat. G. Würtenberger u.c., *European Plant Variety Protection*, Oxford University Press, Oksforda, 2009, 177. un 178. lpp.

62. Šajā kontekstā un lai nodrošinātu pamatregulas galvenā mērķa īstenošanu, kā arī, lai izvairītos no tā, lai neatļautas pavairošanas dēļ pārkāpuma izdarītāji gūtu netaisnīgu labumu attiecībā pret trešajām personām, kuri ražo licencētu pavairošanas materiālu, manuprāt, atlīdzināmās zaudējumu atlīdzības apmērs ir jānosaka, piemērojot pamatregulas 94. panta 2. punktu un atsaucoties uz nodevu par licencētu audzēšanu. Šajā gadījumā regulas 94. panta 2. punktā paredzētie īpašniekam radušies zaudējumi atbilstu starpībai starp nodevu un pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtajā ievilkumā paredzēto taisnīgo atlīdzību [21].

63. Es piebildīšu, ka nodeva par atļautu audzēšanu ietver tikai 50 % no nodevas par licencētu audzēšanu apmēra [22]. Īpašniekam radušies zaudējumi pamatregulas 94. panta 2. izpratnē tātad šajā gadījumā atbilst starpībai starp nodevu par atļautu audzēšanu un nodevu par licencētu audzēšanu; minētajam īpašniekam par to nav jānodrošina pierādījumi.

64. Turklāt attiecībā uz iesniedzējtiesas norādītiem ikdienišķiem kontroles un uzraudzības izdevumiem es vēlos piebilst, ka, ja nodeva par atļautu audzēšanu tiktu izmantota kā pamats pamatregulas 94. panta 1. punktā paredzētās taisnīgas atlīdzības aprēķinam, tas radītu arī tādas sekas, ka minētie izdevumi, kas parasti ir iekļaujami nodevas par licencētu audzēšanu apmērā, nebūtu pilnībā segti ar pamatregulas 14. panta 3. punkta ceturtajā ievilkumā minēto atlīdzību.

65. No minētā izriet, ka, ja šī aprēķina metode tiktu atzīta par piemērotu, aizsargātās augu šķirnes īpašniekam, piemērojot pamatregulas 94. panta 2. punktu, būtu jābūt iespējai aprēķināt radīto zaudējumu atlīdzības apmēru atbilstoši nodevai par licencētu audzēšanu, kurā arī ir iekļauti ikdienišķie īpašnieka veiktie kontroles un uzraudzības izdevumi. Šāda interpretācija no ekonomiskā viedokļa minētajam īpašniekam rada tieši tādu pašu rezultātu kā prioritāri piedāvātais risinājums.

4) Par īpaši augstu kontroles pasākumu izmaksu ņemšanu vērā

66. Iesniedzējtiesa arī jautā, vai īpaši dārgi kontroles pasākumi, kurus organizējusi iestāde, kas aizstāv lielu skaitu aizsardzības tiesību īpašnieku, lai konstatētu augu šķirņu ievākšanas iespējamos pārkāpumus pamatregulas 94. panta 1. un 2. punkta izpratnē, var būt zaudējumu atlīdzības priekšmets un vai to izmaksas var tikt aprēķinātas, pamatojoties uz iepriekš noteiktām izmaksām, kas atbilst divkāršam atlīdzības, par kuru tika panākta vienošanās, apmēram.

67. Vispirms saistībā ar šī jautājuma būtību Komisija norāda, ka tai nav ietekmes uz strīdus izšķiršanu pamatlietā. Es, protams, atzīstu, ka no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *STV* nav prasījusi šāda kopējā apmēra summas samaksu un ka tiesvedība pamatlietā attiecas tikai uz pirmstiesas izdevumiem, kuru apmērs ir ļoti zems, proti, EUR 141,05, kas acīmredzami neizriet no *STV* organizētas kontroles organizēšanas. Tomēr es uzskatu, ka šis jautājums nav hipotētisks, jo tas ir cieši saistīts ar pamatregulas 94. panta 1. un 2. punkta piemērošanu [23].

68. Aplūkojot pēc būtības, ir svarīgi norādīt, ka īstenošanas regulas 3. panta 2. punkta noteikumi ļauj īpašniekiem piemērotā veidā organizēt savu no pamatregulas 14. panta izrietošo tiesību aizsardzību. Patiesībā tās var rīkoties individuāli vai kolektīvi, vai arī izveidot organizāciju šim mērķim [24].

21 — Es vēlos piebilst, ka īstenošanas regulas 18. panta 2. punktā ir paredzēts, ka lauksaimnieka atkārtotas un apzinātas savu pamatregulas 14. panta 3. punkta pienākumu neievērošanas dēļ, pienākums īpašniekam maksāt zaudējumu atlīdzību attiecas vismaz uz vienreiz maksājamu summu, ko aprēķina, pamatojoties uz četrkārtīgu nodevas par licencētu audzēšanu apmēru, ar to neietekmējot lielāka kaitējuma atlīdzināšanu. Tomēr īstenošanas regulas normas nevar uzlikt lauksaimniekiem plašākus pienākumus nekā tie, kuri noteikti pamatregulā. Attiecībā uz īstenošanas regulas 8. panta 2. punkta interpretāciju skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulin* (60. punkts).

22 — Atbilstoši īstenošanas regulas 5. panta 1. punktam par šo atlīdzību var vienoties arī līgumā starp īpašnieku un lauksaimnieku.

23 — Ir jānorāda, kā tas izriet no iesniedzējtiesas lēmuma, ka šī jautājuma pamatā ir *Bundesgerichtshof* judikatūra izpildīšanas tiesību pārkāpumu jomā. Šajā jomā *Bundesgerichtshof* jau ilgu laiku pārvaldes sabiedrībai, kas izmeklē šādus tiesību pārkāpumus, piešķir tā saucamo pārkāpēja piemaksu, kas sasniedz 100 % no parasti maksājamās nodevas par licenci.

24 — Šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jäger* (51. punkts).

69. No iepriekš minētā sprieduma lietā *Jäger* izriet, ka *STV* ir sabiedrība, kuras mērķis ir tās dalībnieku, kas ražo vai tirgo tieši vai netieši sēklas vai kam ir interese to audzēšanā un tirdzniecībā, ekonomisko interešu aizsardzība. It īpaši šī sabiedrība kontrolē selekcionāra tiesības valsts un starptautiskajā mērogā un organizē pārbaudes attiecībā uz selekcionāra vai trešo personu tiesībām pavairošanas un tirdzniecības sabiedrībās. Šīs funkcijas ietver arī nodevu par augu šķirņu licencētu audzēšanu piedzīšanu un visbeidzot vispārēju pasākumu veikšanu, lai reklamētu produkciju un kvalitatīvu sēklu padarīšanu pieejamu patērētājam, kā arī to izplatīšanu [25].

70. Kā to norādīja Grieķijas valdība savos apsvērumos, iespēja kolektīvi īstenot savas no pamatregulas 14. panta izrietošās tiesības nekādā mērā nenozīmē, ka šīs kolektīvās darbības izmaksas būtu jāsedz lauksaimniekam, pat ja tas pārkāpj minēto regulu. Tieši pretēji, atbilstoši 14. panta 3. punkta ceturtajam ievilkumam, lasot to kopā ar īstenošanas regulas 16. pantu, atbilstoši kuram kontroli veic īpašnieks, tam šīs izmaksas ir jāiekļauj nodevā par licencētu audzēšanu.

71. Saistībā ar šīs organizācijas, kāda tā ir pamatlietā, nodrošināto lomu, kas ir cieši saistīta ar kontroli un pārbaudi, lai aizsargātu iesaistīto selekcionāru tiesības, šādas organizācijas veiktu, ļoti dārgu kontroles pasākumu izmaksas nevar atsevišķi tikt ņemtas vērā taisnīgas atlīdzības pamatregulas 94. panta 1. punkta ietvaros aprēķinā vai zaudējumu atlīdzībā, piemērojot minētās regulas 94. panta 2. punktu.

72. Pēc manām domām, ir iespējams ņemt vērā šādu līdzekļu izmaksas tikai tiktāl, ciktāl ir runa par papildu pirmstiesas vai tiesāšanās izdevumiem saistībā ar konkrētā pārkāpuma gadījuma pārbaudi, kuru atmaksu var prasīt pamatregulas 94. panta 2. punkta izpratnē un ievērojot tajā noteiktos nosacījumus [26]. Katrā ziņā ir jāpastāv cēloņsakarībai starp šiem izdevumiem un konkrēto pārkāpumu.

73. Visbeidzot es vēlos norādīt, ka, ja pamatregulas 94. panta 1. punktā paredzētā taisnīgā atlīdzība tiktu aprēķināta, kā es to ierosinu, ar atsauci uz nodevu par licencētu audzēšanu, īpašnieks nevar prasīt kompensācijas samaksu par ikdienišķiem kontroles un uzraudzības izdevumiem, kas ir saistīti ar pamatregulas 14. panta 3. punkta piektajā ievilkumā, kā arī īstenošanas regulas 16. pantā paredzēto kontroli [27].

74. Šis secinājums ir acīmredzams, jo ikdienišķie kontroles un uzraudzības izdevumi, pat tie, kas sasniedz būtisku apmēru, ir jāuzskata, kā tas arī izriet no šiem secinājumiem, par tādiem, kas ietilpst licencētās produkcijas iegādes maksā un kas tādējādi ir iekļauti nodevā par licences izsniegšanu, jo kontroli veic īpašnieks pamatregulas 14. panta 3. punkta piektā ievilkuma izpratnē un īstenošanas regulas 16. panta izpratnē. Patiesībā taisnīgas atlīdzības apmēra aprēķina veikšana, atsaucoties uz nodevu par licencētu audzēšanu, ļauj labot ar pārkāpumu izdarītās sekas un atjauno īpašniekam viņu iepriekšējo situāciju pirms pārkāpuma.

V – Secinājumi

75. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai, pirmkārt, uz otro prejudiciālo jautājumu neatbildēt un, otrkārt, uz pirmo un trešo *Bundesgerichtshof* prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Taisnīgā atlīdzība, kas lauksaimniekam saskaņā ar Padomes 1994. gada 27. jūlija Regulas (EK) Nr. 2100/94 par Kopienas augu šķirņu aizsardzību 94. panta 1. punktu ir jāmaksā Kopienas augu šķirņu aizsardzības tiesību īpašniekam par aizsargātas augu šķirnes pavairošanas materiāla, kas iegūts,

25 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jäger* (17. punkts).

26 — Šis secinājums, manuprāt, atbilst arī Direktīvas 2004/48 preambulas 26. apsvērumā un 13. pantā noteiktajiem principiem.

27 — Izņemot šos izdevumus, īpašnieks tomēr var pamatregulas 94. panta 2. punkta izpratnē prasīt kompensāciju tam nodarīto zaudējumu atlīdzināšanai.

to audzējot savā saimniecībā, izmantošanu, neizpildot Regulas Nr. 2100/94 14. panta 3. punktā un Komisijas 1995. gada 24. jūlija Regulas (EK) Nr. 1768/95, ar ko īsteno noteikumus par izņēmumu lauksaimniecībā, kas paredzēts Regulas Nr. 2100/94, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas 1998. gada 3. decembra Regulu (EK) Nr. 2605/98, 14. panta 3. punktā, 8. pantā paredzētos pienākumus, ir jāaprēķina, pamatojoties uz vidējo nodevu, kas tiek iekasēta par attiecīgā aizsargāto augu šķirņu pavairošanas materiāla daudzuma licencētu audzēšanu tajā pašā reģionā. Ievērojot to, ka, pirmkārt, taisnīgās atlīdzības aprēķināšana, pamatojoties uz iepriekš minēto, ļauj īpašniekam atjaunot viņa situāciju pirms pārkāpuma izdarīšanas un labot viņam ar tiesību pārkāpumu radītās sekas un ka, otrkārt, kontroles un uzraudzības izmaksas ir jāuzskata par tādām, kuras īpašnieks jau iekļāvis licences maksā, šo izdevumu samaksu īpašnieks var prasīt tikai tiktāl, ciktāl ir runa par papildu pirmstiesas un tiesāšanās izdevumiem, kas saistīti ar īpašu pārkāpuma izvērtēšanu, kuru atmaksu var prasīt saskaņā ar Regulas Nr. 2100/94 94. panta 2. punktu un atbilstoši tajā noteiktajiem nosacījumiem.